

CVS : forensisch psychiatrische overwegingen

ZOL – Genk – 17 Februari 2011

Prof Dr Dillen Chris

Forensisch Psychiater

Vrije Universiteit Brussel, Faculteit Recht - Criminologie

Porseleinwinkel



Etiologie Chronisch Vermoeidheids Syndroom

- Brussel: bacteriële toxines
- Antwerpen: Mg^{2+} of oxydanten
- Leuven: bio-psycho-sociaal model

■ ?????

Etiologie Chronisch Vermoeidheids **Syndroom**

- Brussel: bacteriële toxines
- Antwerpen: Mg^{2+} of oxydanten
- Leuven: bio-psycho-sociaal model

■ ???? ?

Syndroom of overgewaardeerd Symptoom

- Van Dale:
 - ◆ Symptoom: verschijnsel waaraan een ziekte, een probleem te herkennen is.
 - ◆ Syndroom: het geheel van verschijnselen van een ziekte.
 - ◆ Ziekte: storing in de werking van een of meer van de organen

Symptoom versus Syndroom

- Jo Nijs, doctor in de kinesitherapie en revalidatie
 - ◆ CVS is een syndroom en dus zoals alle syndromen een verzamelnaam voor verschillende aandoeningen. De ziektepatronen van deze aandoeningen zijn gelijkaardig en toch zeer variabel: vermoeidheid, pijnlijke gewrichten en spieren, geheugenstoornissen, concentratiestoornissen...

Symptoom versus Syndroom

Chronisch Vermoeidheids Syndroom

Post infectieus

Hypothyroidie

Groeihormoondeficiëntie

maligniteit

Cardiale pathologie

Pneumologische pathologie

????????????????

Symptoom versus Syndroom

- Prof Dr Greta Moorkens/ Dr Hilde Wynants:
 - ◆ We spreken van het chronisch vermoeidheidsyndroom wanneer iemand langer dan zes maanden met een ernstige vermoeidheid worstelt die niet overgaat door bedrust, die het dagelijks functioneren van de patiënt met minstens 50 % vermindert en waarvoor bovendien geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden.

Symptoom versus Syndroom

- Prof Dr Greta Moorkens/ Dr Hilde Wynants:
 - ◆ We spreken van het chronisch vermoeidheids-syndroom wanneer iemand **langer dan zes maanden met een ernstige vermoeidheid worstelt die niet overgaat door bedrust, die het dagelijks functioneren van de patiënt met minstens 50 % vermindert** en waarvoor bovendien geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden.

Symptoom versus Syndroom

- Prof Dr Greta Moorkens/ Dr Hilde Wynants:
 - ◆ We spreken van het chronisch vermoeidheidsyndroom wanneer iemand langer dan zes maanden met een ernstige vermoeidheid worstelt die niet overgaat door bedrust, die het dagelijks functioneren van de patiënt met minstens 50 % vermindert **en waarvoor bovendien geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden.**

Soma en/of psyche

- en waarvoor bovendien geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden.



Psychiatrie

Soma en/of psyche

- en waarvoor bovendien geen lichamelijke oorzaak gevonden kan worden.

CVS



Psychiatrie

Soma en/of psyche

- Prof Dr Van Houdenhove Boudewijn:
 - ◆ Soma of psyche is een oud dualistisch denken dat eigenlijk voorbijgestreefd is. Die dichotomie hoeft niet, dat dualisme lijkt op middeleeuwse geneeskunde. De mens is een geheel en wij zullen hem zo moeten aanvaarden.

Psychiatrische diagnostiek

- DSM-IV-Tr
- « veel psychiatrische diagnostiek begint waar de somatische eindigt »
- Psychiatrische differentiaal diagnoses

Psychiatrische diagnostiek bij CVS klachten

- Depressieve stoornissen
 - ◆ Dysthiemie
 - ◆ Depressieve stoornis (vitale kenmerken)
- Somatoforme stoornissen
 - ◆ Conversiestoornis
 - ◆ Somatisatiestoornis
 - ◆ Ongedifferentieerde Somatoforme stoornis
 - ◆ Nagebootste stoornis
- Post traumatische stress stoornis
- Slaapstoornissen
- Simulatie (!! Forensische context)

Ongedifferentieerde somatoforme stoornis

- A. Een of meer fysiologische klachten (bijvoorbeeld **vermoeidheid**, verlies van eetlust, problemen met het maag-darmkanaal of urinewegen).
- B. Een van de twee volgende criteria is geldig:
 - De symptomen kunnen na onderzoek niet volledig worden verklaard door een somatische aandoening of de directe gevolgen van inname van een substantie (bijvoorbeeld drugs of medicijnen).
 - Als er een somatische aandoening is geconstateerd, zijn de fysiologische klachten of resulterende problemen in de sociale omgang of het werk veel ernstiger dan verwacht kan worden op grond van de medische historie, fysiologische onderzoek of laboratoriumonderzoek.
- C. De symptomen veroorzaken klinisch duidelijk lijden of problemen in de sociale omgang, op het werk of op andere belangrijke terreinen.
- D. De duur van de stoornis is minimaal zes maanden.
- E. De stoornis is niet uitsluitend te verklaren als onderdeel van een andere psychische aandoening (bijvoorbeeld een andere somatoforme stoornis, seksuele dysfunctie, stemmingsstoornis, angststoornis, slaapstoornis, of psychotische stoornis).
- F. De symptomen zijn **niet met opzet nagebootst of opgewekt** (zoals bij een nagebootste stoornis of simulatie).

Nagebootste stoornis

- A. Opzettelijk veroorzaken of voorwenden van lichamelijke of psychische verschijnselen of klachten.
- B. De **motivatie** voor het gedrag is de rol van 'zieke' op zich nemen (**onbewust**).
- C. Externe bekrachtiging voor het gedrag [zoals geldelijk gewin, uit de weg gaan van wettelijke verplichtingen of verbeteren van het lichamelijk welzijn, zoals bij simulatie] is afwezig.


Simulatie

- **V65.2 (Z76.5) Simulatie:** Het essentiële kenmerk van simulatie is het opzettelijk produceren van valse of sterk overdreven lichamelijke of psychische symptomen, waarbij **externe motieven** de aanleiding vormen, zoals het ontlopen van de militaire dienst, het vermijden van werk, het verkrijgen van financiële tegemoetkomingen, het ontlopen van de gerechtelijke vervolging of het verkrijgen van drugs.
Onder bepaalde omstandigheden kan simulatie een uiting zijn van aanpassingsgedrag, bv. voorwenden van een ziekte in oorlogstijd als gevangene van de vijand.

Conversie stoornis

- A. Een of meer symptomen of **afwijkingen van de lichaamsmotoriek of zintuigen** die veroorzaakt lijken te zijn door een neurologische of algemene somatische aandoening.
- B. Er zijn **psychologische factoren** te vinden bij de symptomen of gebreken, omdat de uiting van de symptomen wordt voorafgegaan door conflicten of andere stressfactoren.
- C. De symptomen zijn **niet met opzet** nagebootst of opgewekt (zoals bij een nagebootste stoornis of simulatie).
- D. De symptomen of gebreken kunnen na onderzoek niet volledig worden verklaard door een somatische aandoening, de directe effecten van inname van een substantie of als cultureel bepaald gedrag.
- E. De symptomen of gebreken veroorzaken klinisch duidelijk lijden of problemen in de sociale omgang, op het werk of op andere belangrijke terreinen of vereisen medisch evaluatie.
- F. De symptomen of gebreken beperken zich niet tot pijn of seksuele disfuncties, treden niet uitsluitend op als onderdeel van een somatisatiestoornis en kunnen niet worden verklaard door een andere psychische aandoening.

Conversion, factitious, malingering

| | | |
|---------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| | Productie symptomen bewust | Productie symptomen onbewust |
| Drijfveer bewust | Malingering |  |
| Drijfveer Onbewust | Factitious | Conversie / ongedifferentieerde somatoforme stoornis |

Symptoom / Syndroom / soma / psyche

Chronische Vermoeidheid Syndroom

Post infectieus

Hypothyroidie

Groeihormoondeficiëntie

maligniteit

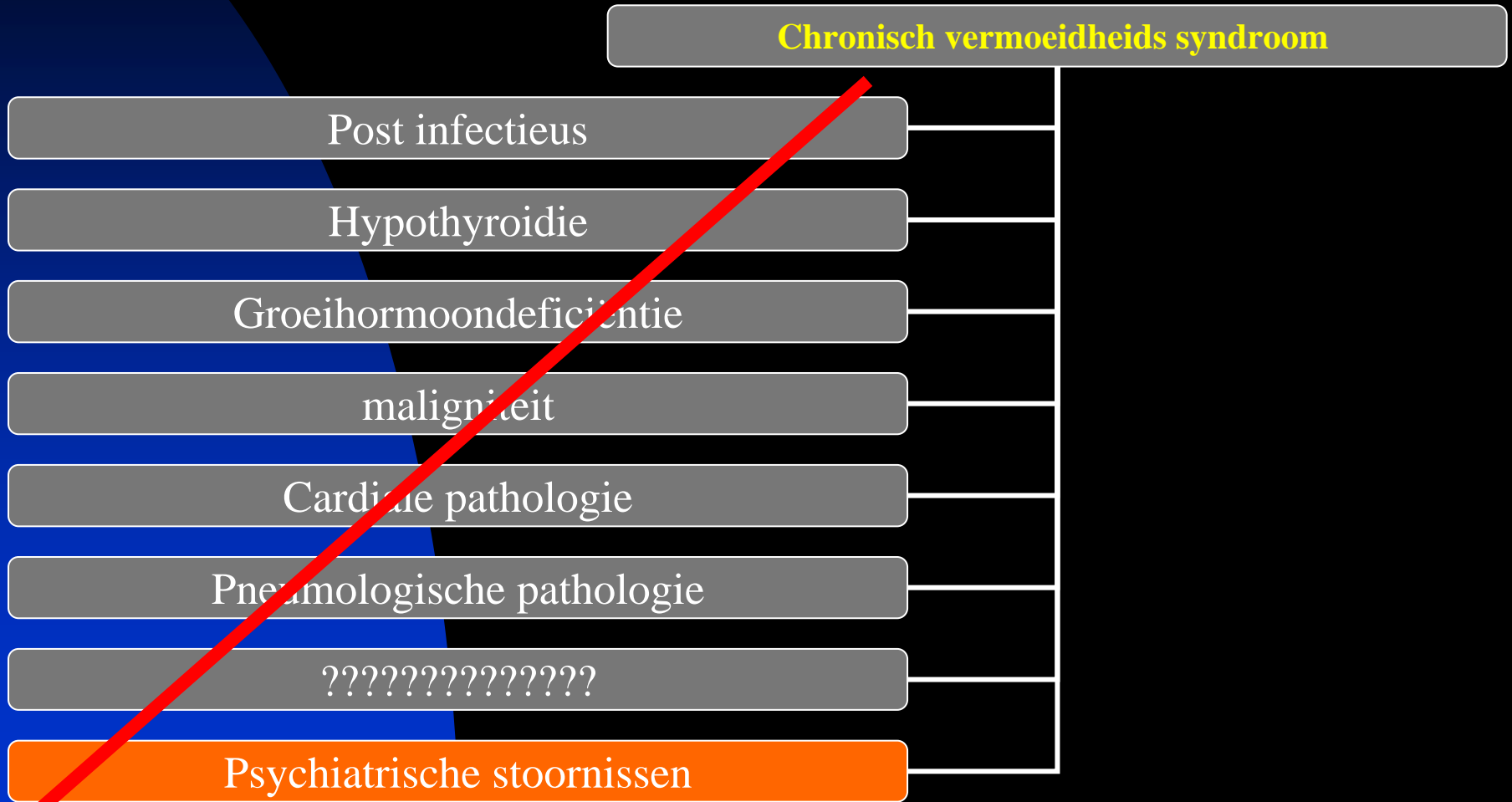
Cardiale pathologie

Pneumologische pathologie

??????????????

Psychiatrische stoornissen

Symptoom / Syndroom / soma / psyche



Chronisch Vermoeidheids Syndroom

- ◆ We spreken van het chronisch vermoeidheids-syndroom wanneer iemand langer dan zes maanden met een ernstige vermoeidheid worstelt die niet overgaat door bedrust, die het dagelijks functioneren van de patiënt met minstens 50 % vermindert en waarvoor bovendien geen lichamelijke, **noch psychiatrische** oorzaak gevonden kan worden.

Bedenkingen

- Prof Dr Moorkens Greta:
 - ◆ « CVS is een zeldzame aandoening: 20000 patiënten in België dat is niet veel. «
 - ◆ ~ 1/500

CVS en arbeidsongeschiktheden

Maatwerk

Stelsel

Ernst

Co-morbiditeit

Causaliteit

.....

Vragen

